

Copertă: Pridvorul Mănăstirii Hurezi

Coordonator colecție: Pr. Nicolae Dascălu

Tehnoredactor: Pr. Iuliu Blaga

Grafica: Mănăstirea Stavropoleos

Corectori: Viorica Dumitrenco, Nicoleta Gheorghe

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ȘONTICĂ, DANIELA

Însemnări din pridvor: lumini din ziarul Lumina /

Daniela Șontică ; carte publicată cu binecuvântarea
Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe
Române. – București : Trinitas, 2013.

ISBN 978-973-155-135-7

821.135.1-92

ISBN 978-973-155-135-7

© Editura TRINITAS a Patriarhiei Române – 2013

www.editurapatriarhiei.ro

editura@patriarhia.ro

Daniela Șontică

ÎNSEMNĂRI DIN PRIDVOR
- Lumini din Ziarul **LUMINA** -

Carte publicată cu binecuvântarea
Preafericitului Părinte

DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Editura TRINITAS a Patriarhiei Române

București – 2013

religioasă din societatea de azi. Autoarea și-a adunat în acest volum din *Seria Lumina* a colecției „Media Christiana“, fără a stabili o ordine anume, texte publicate în ultimii doi ani în paginile cotidianului sau în *Lumina de Duminică*.

Intitulat sugestiv *Însemnări din pridvor*, volumul trimite către vocația dialogică a laicatulului îmbisericit. Din pridvor se aude slujba și se vede iconostasul, dar tot din pridvor poți privi către casele din jurul bisericii și vezi norii care se învâluie pe bolta cerului.

Uneori înmiresmate de bucuria sărbătorii, alteori sențioase sau meditative, cu imagini în care se îmbină încercările vieții cu nostalgiile copilăriei, textele Danielei Șontică denotă preocuparea de a-i înțelege pe oameni în lumina credinței, de a mărturisi cu mijloace jurnalistice bucuriile vieții duhovnicești trăite cotidian.

Stilul simplu, eleganța exprimării și înșiruirea, de multe ori surprinzătoare a ideilor, fac din *Însemnări din pridvor* o lectură agreabilă, pe care o recomandăm cu căldură tuturor jurnaliștilor creștini. Chiar și celor din mass-media laică, pentru că vor găsi astfel și o parte din frământările lor spirituale și, poate, răspunsuri la întrebări pe care nu și le-au pus încă.

Pr. Nicolae Dascălu

Românii nu merg la moaște ca la muzeu

Poate că mai avem o șansă și încă nu e totul pierdut. În ultima vreme tot mai multe tânguiri la adresa poporului nostru, care este așa și pe dincolo, care nu atinge înălțimile elevate ale altor nații politicoase, civilizate, dezvoltate, cu cetățeni care urcă în autobuz numai prin locul indicat și nu concep să parcheze mașina unde este interzis. În ochii admiratorilor de străini, suntem vrednici de milă și dispreț. Dar cred că avem și noi partea noastră bună, chiar așa, plini de păcate și neajunsuri cum suntem.

Nu ne trebuie sondaje de opinie ca să trecem evlavia populară a acestui popor în fruntea clasamentelor pe care am dori să le facem comparându-ne cu alții. Nu e creștinește să ne lăudăm cu evlavia, dar fie spre cinstea sfinților ce vreau să spun.

Am văzut moaște în muzeul londonez Victoria & Albert! Da, moaște la muzeu. M-am cutremurat să văd pe etichetă scris negru pe alb că un fragment din moaștele unui „sfânt necunoscut“ se află în acea icoană veche, datând dinainte de anul 1054. Într-o nișă făcută într-o icoană diptic, se aflau prețioasele moaște catalogate ca obiect de muzeu. Și,

credeți-mă, nimeni nu se sinchisea de acest lucru, lumea trecea cu nebăgare de seamă, doar cu interesul general față de obiectele vechi, fără să se oprească prea mult în fața exponatului ce emana sfințenie. Și mă întreb câte milioane de oameni au trecut pe acolo fără să conștientizeze comoara? Dar mai sunt moaște și în alte muzee occidentale și numai anul trecut au fost descoperite câteva zeci în icoane-relicvării în Muzeul Britanic.

Și atunci, xenofili și doritorii de cozi perfecte și de neîmbulzeli la moaște să ne lase în pace! Noi îi cinstim pe prietenii lui Dumnezeu, îi cinstim în mod deosebit pe cuvicioșii cu moaște în țara noastră, pe Sfânta Parascheva și pe Sfântul Dimitrie, de zilele lor, stând la rânduri uriașe. Chiar dacă nu atingem cote înalte de civilizație, iar prin centrul Capitalei mai miroase urât, chiar dacă ne împingem în tramvaie și nu spunem „mă scuzați!“, chiar dacă nu zâmbim mereu trecătorilor, nu suntem chiar așa de condamnat. Mergem cu greșelile noastre cu tot la întâlnirea cu sfinții, rugându-i să mijlocească pentru noi în fața lui Dumnezeu.

Și sperăm să nu ajungem vreodată să ne ducem la moaște ca la muzeu și nici la muzeu ca să aflăm fragmente de moaște.

Neînțeleasa îmbulzeală

De fiecare dată când evenimentele majore din viața Bisericii Ortodoxe Române sunt prezentate la televiziunile noastre, se recurge invariabil la clișeistica temă „a îmbulzelii“ oamenilor, fie la agheasmă, fie la moaște. Aș vrea să nu-mi pese, însă când urmăresc așa ceva sunt mereu surprinsă de modul „fabricat“ al relatării, ca și de ciudata dorință de a arăta tendențios faptele legate de Ortodoxia noastră.

Am avut un exemplu recent, când televiziunea publică și-a început jurnalul cu beatificarea, la Roma, a Papei Ioan Paul al II-lea. Profesionist făcută – că doar de acolo au izvorât toți profesioniștii din celelalte televiziuni ale noastre –, știrea a durat câteva minute bune, a cuprins și un reportaj de la fața locului, cu declarații, totul ca la carte. După aceea însă a fost semnalată în viteză și canonizarea Cuviosului Irodion, un eveniment la care au participat în jur de 10.000 de persoane, la Mănăstirea Lainici. N-a fost plăcut pentru poporul majoritar creștin-ortodox să fie informat mai întâi despre beatificarea papei și abia după aceea despre canonizarea părintelui ortodox, și român pe deasupra.

Acum strict jurnalistic vorbind, ca între profesioniști, să

zicem că un milion de pelerini la Roma și faima unui papă îndreptățesc ca evenimentul de la Vatican să fie prezentat primul într-un jurnal. Însă proximitatea și mai ales naționalitatea sfântului de la Lainici, despre care sunt dovezi clare că a făcut multe minuni în viață și după plecarea la Cer, sunt lucruri care pot constitui temeieri de difuzare pe primul loc a evenimentului despre canonizarea sa. Deranjant a mai fost și faptul că în încheiere ni s-a spus despre nelipsita „îmbulzeală“, care era de fapt un stat la imensul rând spre racla cu moaștele noului sfânt. Ce nu se înțelege referitor la îmbulzeală este faptul că oamenii „se silesc“ să intre în Împărăția cerului, se grăbesc de dragul sfântului, vor să-i spună mai curând o rugăciune, o mulțumire. Nu trebuie să vedem aici o lipsă de civilizație ori vreun egoism. În fond, acei oameni nu se roagă numai pentru ei, sunt convinsă. Acolo este o îmbulzeală la speranță.

Pe de altă parte, ne amintim și că reporterii tv, în general, au această boală veche de a căuta (forța) senzația care le „face“ știrea. S-a observat în timp și un alt lucru nefiresc: când este vorba despre un suveran pontif, totdeauna crainicii folosesc apelativul corect, așa cum este utilizat în lumea catolică, „Sfântul Părinte“, dar când este vorba despre Întâistătătorul Bisericii noastre, ei îi spun cum le vine, cel mai adesea „Patriarhul“ sau, cu totală lipsă de bună-cuviință, îi spun familiar pe nume. Mai mult decât atât, îmi amintesc cum, poate și din cauza neadecvării știrilor de la tv pe teme

bisericești, o colegă de la un ziar laic m-a întrebat, imediat după moartea vrednicului de pomenire Patriarh Teoctist: „Când se va alege noul Teoctist? Cine crezi că va fi Teoctistul?“, confundând funcția cu numele.

Ar fi de tras o concluzie tristă de aici. La un anumit nivel, acolo, în cercul celor care decid importanța evenimentelor demne de difuzat pe post, există un soi de rușine față de manifestarea poporului în pelerinaje, o rușine care vine de fapt din necunoașterea credinței. Există apoi un snobism care îi face să adore alinierea perfectă a băncilor de prin bisericile catolice și ordinea pe care o respectă credincioșii care asistă la slujbele lor, în general puțini la număr, participând la niște slujbe scurte... (În treacăt fie spus, dacă ne gândim bine, un milion de pelerini pentru un „papă mondial“ a fost puțin față de 10.000 de oameni pentru un părinte smerit, Irodion, abia făcut lumii cunoscut recent.) Și nu în ultimul rând, există și o rușine de a fi român, căci, „iată cât sunt de înapoiți și necivilizați acești români care stau la rând pentru sărutarea moaștelor“, par a spune reporterii respectivi. Dincolo de toate, măcar să existe corectitudine jurnalistică dacă o minimă solidaritate față de credința neamului nu se poate.

Știrile la care te crucești

14

De mult timp îmi stă pe limbă o vorbă pe care aș vrea să le-o adresez confrăților din presă. Mai ales celor de la televiziunile comerciale. N-am intenția să supăr pe nimeni, dar lucrurile spuse franc sunt mai bune decât șușotelile pe la colțuri. De fiecare dată când văd la televizor așa-zise reportaje de la hramurile mari, de la pelerinaje cu mii de oameni care stau la rând ca să sărute moaștele sfinților, de la sfințiri de biserici și săvârșiri de agheasmă, de fiecare dată am impresia că aud aceeași relatare din anii trecuți, numai locul și data par a fi schimbate. Mereu aceleași clișee de limbaj, intrate în uz și lansate către un public care nu este prost, care știe ce este credința, care merge la biserică și are habar de evenimentul religios mai mult decât omul cu microfonul. Ultima dată când am avut ocazia să aud asemenea știri șablonarde a fost de ziua aducerii moaștelor Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, 24 iunie. Mi-am și notat atunci câteva expresii, deși le știam pe de rost, din anii trecuți, de la alte sărbători.

Am aflat că „mii de pelerini s-au călcat în picioare...“, că „rămășițele sfinte au fost plimbate pe străzi...“, în timp ce, dintr-o eroare a pazei publice, „pelerinii le-au scăpat printre

degete jandarmilor“ și au intrat mai repede la raclă. După ce mi-am stăpânit râsul, mi-am și imaginat cum oamenii legii nu au fost în stare să țină piept atâtor oameni pașnici, care nu doreau decât să se roage. Ce lucru agresiv și periculos este să te rogi! A fost aglomerație, gata senzaționalul! Aici e știrea. Dar ce subiect nemaipomenit: un biet om a murit în acele zile de pelerinaj. Au titrat mare și glorios: „Un pelerin a murit chinuit de foame și de frig“. Adică l-a omorât dorința lui nesănătoasă de a sta la coada aceea imensă pentru a săruta niște „rămășițe pământești“... Chinuit, nu oricum. De fapt, bărbatul de 48 de ani care venise dintr-un sat sucevean să se roage la Sfântul Ioan era mai de mult suferind cu inima, a făcut infarct, dar nu de la înghesuială, pentru că a murit în cerdacul mănăstirii. Poate a murit de inimă grea, soția îl părăsise, plecase la muncă în Italia. Oricum, a murit așteptând să atingă un sfânt, nu este frumos? Poate la ieșirea sa din aglomerația vieții l-a așteptat chiar Sfântul Ioan să meargă cu el la Dreptul Judecător pentru a depune mărturie.

Reportajele pe tema aceasta au așa, un aer de superioritate transmis de niște oameni care vor cu orice preț să se delimiteze de popor, de „habotnicia“ celor mulți și curați pentru care un pelerinaj este ceva sfânt. Oare știu căutătorii de senzație tv că sunt oameni care așteaptă un an întreg să meargă la acele hramuri, bătrâni care pun o vreme îndelungată bănuți deoparte să aibă de drum, care își drămuiesc timpul și lucrul să poată fi acolo de sărbătoarea aceea? Cum

15

să nu dea năvală – în sensul bun al cuvântului – la moaștele sfinților când ei știu că aceia sunt prietenii lui Hristos care pot pune o vorbă bună și pentru ei?

Nu cu gândul răfuielii, al reproșului sau al admonestării scriu aceste rânduri. Dar parcă e păcat să fim prostiți așa, cu niște vorbe goale, la știrile de seară. Se vede cu ochiul liber când intenția este bună sau nu. Față de care telespectatori există un câștig de cauză cu astfel de deformări? Nu credem noi că suntem un popor ortodox? Chiar ne este rușine cu moaștele și cu slujbele la care vine mult popor? Vrem să punem și noi moaștele în muzee, ca occidentalii, pentru a păstra o eleganță și un mediu „aseptic“ social?

Fraților „specializați“ pe religie, mai dați pe la biserică din când în când, dar nu pentru a transmite știri, ci doar pentru sufletele voastre! Acolo este Adevărul care ne va face liberi pe toți cândva. Liberi chiar și de presiunea patronilor și șefilor care vor senzaționalul din ceea ce este cât se poate de firesc. Pentru că firești sunt acele imense cozi la moaște și înghesuielile la sfințiri. Oare nu ați auzit niciodată că „împărăția cerurilor se ia cu asalt“? Cu jumătăți de adevăr încă nu s-a auzit.

Rezistența prin credință

Simpla apariție la București a Hertei Müller la puțin timp după câștigarea premiului Nobel pentru literatură (pe jumătate adjuocat și de literatura română) și acuzarea de către domnia sa a lipsei de opoziție a intelectualilor români față de regimul comunist au avut ca efect un tăvălug de articole și discuții defensive.

S-a scris cu talent și vervă în unele cazuri, dar și pentru aflare în treabă, în altele, despre câteva feluri de rezistență: mult-cunoscuta rezistență prin cultură, rezistența prin lucrul bine făcut și rezistența din munți. În arsenalul de explicitări față de rușinoasa acuzație s-a făcut prea puțin apel la rezistența prin credință.

Au trecut mai bine de 20 de ani de la căderea comunismului, iar intelectualitatea română pare să fi uitat un lucru care face cu adevărat cinste poporului român: în vremea comunismului au suferit oameni pentru credința în Hristos și nu este vorba numai de greco-catolici, cum mereu se scoate în evidență, deși nu vreau să diminuez nici un merit al acestora. Pușcăriile comuniste au gemut de ortodocși: preoți, călugări, simpli credincioși, dar și floarea studențimii din